

A Hymnus

Milyen csodálatos társunk a harang. Nem csupán azért dicsérem, mert a mai, kereszténységüldözésre berendezkedő, globalitásra törő világban hangos kapaszkodót jelent a hithez, hanem azért is, mert a déli harangszó a magyarok nándorfehérvári győzelmét hirdeti szerte a világban. A harangszó egyértelműen a magyar hősiesség ünneplésére buzdít, a kereszténység muszlimok feletti diadalát zengi. 1456. július 22. örökre beírta magát a magyar történelem lapjaira. III. Callixtus és VI. Sándor pápák rendelték el, hogy a harangszó minden délben hívjon imárra a kereszténység védelmének kötelezettségét hirdetve. A déli harangozás így már 563 éve zúgja az üzenetet, valamint Szilágyi Mihálynak és várvédőinek, Hunyadi Jánosnak és 10 000 katonájának, a szerzetes Kapisztrán Jánosnak és 35 ezer kereszties lovagjának világra szóló hősiességét, az iszlám hódítás hosszú időre történő megállítását. Bármilyen nehézségek is értek bennünket ebben az elmúlt 563 évben, a harang szól, magyar módra fémesen zúg az egész keresztény világban. Figyelmeztet dolgainkra, amíg van templom, és él a kereszténység. Robert Schumann, az Európai Unió egyik alapító atyja elhíresült gondolatának kimondása óta tudjuk, „Európa vagy keresztény lesz, vagy nem lesz”. Konrad Adenauer volt német szövetségi kancellár, gyakorló keresztény, az unió másik atyja pedig így fogalmazott: „Kereszténynek lenni valami nagyon hatalmas, olyan valami, ami nagyon nehéz. [...] Erőfeszítéseinkkel igyekszünk keresztényként élni, és ezen az úton haladva szeretnénk lassan a tökéletesség egyre magasabb fokait elérni.” De jó lenne ma is ezen az úton haladni! Persze a harang használható zenéhez, és jelzőeszközként, például veszély esetén. Ilyenkor csak a harang egyik oldalát ütik, vagyis félrevereik. A legfinomabb hangú harang egy lélek teremőjéhez való megtérését kíséri. Az éjszakai

csendrendeletet notóriusan megszegőket büntetésül beültették a zúgó harang alá, és valamikor haranggal hívták össze az embereket vallási szertartásokra. A középkorban a haragnak az egyházi jellege mellett világi üzenete is volt: jelezte a különböző hivatali gyűléseket, ítélethirdetéseket. Krisztus feltámadása előtt pedig elhallgatnak a harangok, mert Rómába mennek. Manapság harangjátékok szórakoztatják az arra járókat, vagy éppen jól hallhatóan jelzik az időt. Megszólalhatnak felül- és alulütősen, eltérő hangzással, hisz a hangképzés a harang belsejének más-más helyén történik. Szakértők szerint a Kárpát-medencében majdnem mindegyik harang alulütős, mert ez a megszólalási mód magyar találmány. Ettől fémesebb a hangja. Vajon Pozsonyban hogy zenélnek a trinitárius, a református, a kapucinus templom vagy a Szent Márton-székesegyház harangjai? Hogy miért érdekesek pont a pozsonyi harangok? Azért, mert 1844-ben, amikor a Nemzeti Színház pályázatot írt ki Kölcsey Ferenc a magyar nép zivataros századairól szóló Hymnusának a megzenésítésére, az egyik pályázó, Erkel Ferenc a következőket írta: „Csend van. Ülök és gondolkodom: hát, hogy is kellene ezt a himnuszt megcsinálni? Elém teszem a szöveget. Olvasom. Megint gondolkodom. És amint így gondolkodom, eszembe jut az én első mesteremnek a szava, aki Pozsonyban tanított. Azt mondta: Fiam, mikor valami szent zenét komponálsz, mindig a harangok szava jusson először eszedbe. És ott a szoba csöndességében megzendülnek ekkor az én fülemben a pozsonyi harangok. Áhítat száll meg. A kezemet a zongorára teszem, és hang hang után olvad. Egy óra sem telik belé, megvan a Hymnus.” S hogy mindez hogy jutott eszembe? Az idén, június 15-én ünnepeltük a megzenésített Hymnus 175. évfordulóját, amelynek a tiszteletére rendezett ünnepi hangversenyen jelen voltam.

Itt szembesültem azzal a ténnyel, amelyet minden bizonnyal sokan nem tudtunk, hogy az a „szomorú” Himnusz, amelyet tisztelünk, és végtelenül szeretünk, az általunk ismert formában nem teljesen ugyanaz, mint amellyel 1844-ben Erkel Ferenc megnyerte a Kölcsey Ferenc Himnusának megzenésítésére kiírt pályázatot. Az eredeti mű verbunkos jellegű, magyaros zenei elemekkel, feszes tempóval, refrénnel, és a felvezető és lezáró részekben Hunyadi dicső nándorfehérvári diadalára emlékező gyönyörű harangszóval. Az általunk most ismert változat a nagyszerű magyar muzsikuss, Dohnányi Ernő által 1938-ban áthangszerelt variáció, amely vélhetően a trianoni tragédia és a közelgő II. világháború előszele miatt gyászosabb hangvételűvé vált, és kimaradt a győzedelmes harangszó. Vagyis amit ma játszunk nemzeti és más ünnepeinken, egy áthangszerelt, módosított változat, amely sem ritmusában, sem egyes hangszerelési megoldásaiban nem azonos Erkel zenéjével. Mert a magyar, nemzeti öntudatra ébredő reformkorban komponált zene akkori nagyjaink – Széchenyi, Kossuth, Batthyány, Wesselényi, Petőfi, Vörösmarty, Kölcsey – törekvéseihez igazodva nem gyász-zene, hanem egy felemelő ima, amely a „víg esztendőket” vetíti előre. Buzdít, lelkesít, és nem búslakodik. Dohnányi Ernő átdolgozásából nemcsak a harangszó került ki, hanem az összes magyaros zenei elem is. Ettől vált szomorúvá, lemondóvá szent imánk. Nagy kár. A harangszó tudniillik az a csodás hang, az a hatalom, amely mágikus képességével évszázadokat köt össze, és hirdeti azt az erőt, amelyet a keresztény magyarság képvisel. Hunyaditól Erkelen keresztül éri el lelkünket, és buzdít arra, amire int: a keresztény világ védelmére. Soha máskor nem volt nagyobb szükség a harangszóra, mint a mai globalizálódó, értékvesztő, fékevesztett, a kereszténységet lassan feladó világban. Kaphatunk-e ehhez nagyobb kapaszkodót, mint a magyar zenei gény, Erkel Ferenc harangzúgás ihlette Himnusának újbóli felfedezését? 175 év után. Vannak, akik érthetetlen módon már most istenkáromlásnak vélik a felvetést, de valószínű ez a zenei hozzá nem értésükből, az Erkel-féle kottán található iránymutatásnak a félreértelmezéséből vagy rossz értelmezéséből, valamint az éneklésre és csupán a zenekari előadásra szánt különböző két hangnem alkalmazásának problematikájából származik, amelyek hiteles megítélése kizárólag

zenei szakemberek dolga. És szinte hallom azokat a fanyalgókat is, akik szerint „azt” szoktuk meg. Hallom a lélekharangra mint magyar sorsra asszociáló utalást, a „mindenhez” is értő, azonban semmiben el nem mélyedő okoskodókat. Nincs igazuk. Erkel Himnusra komponált zenéje ugyanis nem gyász-zene. Verbunkos, így kissé ütemesebb, mint ahogy ma ismerjük. Felemelő, hitet adó. Egyszóval: magyarosabb. Szász Emese elsőként, egyedül és pazarul énekelte tízmilliók előtt a harangszóval kiegészített, Erkel szépunkája, Somogyvári Ákos karnagy által áthangszerelt, a nemzetközi standard időbeli korlátainak megfelelő „sportváltozatot” 2016-ban Rióban, amikor átvette olimpiai aranyérmét. Ő átérezte, hogy Kölcsey szövegének aláfestése nem szomorú könyörgés, hanem ima, a történelmi igazság kimondása, amelyet csakis felemelkedés követhet. Erkel eredeti zenéjének ritmusa erőt sugall, a harangok ünneplik a magyar hőseket, a magyar sors dicsőséges napjait. A szent zene Trianon 100. évfordulóján különös üzenet lenne a világ számára: elérkezett a mi víg esztendőinknek korszaka, mint ahogy valóban arrafelé menetelünk dolgaink jelenlegi állása szerint. És különben is. Jogászként nem mondhatok mást, csak azt, hogy a 2011 óta létező Alaptörvényünk I. cikk (3) bekezdése szerint: „Magyarország himnusza Kölcsey Ferenc Himnusz című költeménye Erkel Ferenc zenéjével.” Márpedig a törvény az törvény. Alaptörvényünk sérthetetlen. Ideje minden betűjét betartanunk. Úgy vélem, az elmúlt 9 év anyaországi eredményei alapján eljött az ideje, hogy felemeljük a fejünk, és ünnepeljünk bizakodóan. Ideje, hogy a századik évforduló alkalmából megüzenjük a kételkedőknek, a minket támadóknak régi-új, de eredeti Himnusunkkal, hogy keresztény nemzetünk él és élni fog. Erkel Himnusz-béli, magyar módra fémesen csengő harangszava hirdesse szerte a világon: a magyarok többé nem gyászolnak. A harangszó összeköti évszázadainkat, és egybeforrasztja a magyar nemzet elszakított részeit és tagjait, végérvényesen! Legyen tehát ismét a mienk Erkel büszke magyaros Himnusza! Elég volt a „merjünk kicsik lenni” szomorú Himnusz-ból. Merjünk végre büszkén nagyok lenni eredeti, alkotmányos Himnusunkkal. Minden okunk megvan rá! Védjük ezzel is a kereszténységet, nemzeti identitásunkat, határon kívülre szorított magyar testvéreinkkel való összetartozásunkat!